

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....
Cím: *Látogatás a főkapitányság puszttuló bűnügyi muzeumában*
Forrás: *Ország*
3m (Hely) 1924. 12. 25. (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás	
Tárgy	343.977(074)
Hely	
Idő	" 1924 "
Személy	
Helyszám	

Látogatás a főkapitányság puszttuló bűnügyi muzeumában.

Rózsa Sándorék emlékeitől a Club-kávéházi merényletig. Betörőszerszámok és véres gyilkosságok bűnjelei. A különös gyűjtemény láttára meglevenedik a mult

Világhírű gonosztevők budapesti látogatásai és magyar gonosztevők a nagy világban.

A főkapitányság dohos szagu pincéiben őrzik ötven esztendő bűnügyeinek emlékét. Az emberi gyarlóságoknak gonoszságoknak, szenvedélyeknek, csalásnak gazdag tárháza a bűnügyi muzeum, ahol a laikus megborzad, a szakember tanul és láthatja, tapasztalhatja, milyen szociális fejlődéseken ment át ez a nagy város és milyen óriási technikai képzettséggel rendelkeznek a mai betörők, tolvajok, csalók, okirathamisítók; a technika fejlődésével párhuzamosan halad a bűnösök magasabb képzettsége. Lépést kell tartania a kor követelményeivel, ösmernie kell a fizikának, a kémianak és más technikai munkáknak haladását, ha munkájához sikert akar.

Hajdanta a tolvaj csak tolvajkulcsokkal dolgozott; ma, mikor a pénzszekrény páncéllemeznének belsejét betonrétegekkel tömik be, a furókészülékek, a vésők már nem eléggé erősek. Oxygénnel dolgoznak a modern kasszafurók, robbantó szerekkel, de nem dynamittal, hanem olyan anyaggal, mely csak a páncéllemezt szakítja szét és a kassza belsejéhez, a betonhoz nem fér hozzá, a pénzt, az értékeket nem semmisíti meg. A pénzhamisítóinak munkája nehezebb, mint Takáts Zoltán idejében, vagy az újpesti hatosok korszakában. A Már-

tyék bombája raffináltabb, mint ama pokolgépek, amelyeket 40 évvel ezelőtt a véderőviták zavaros idejében elhelyeztek a régi Képviseletház üléstermében. És a gyilkos szerszámok biztosabban dolgoznak, mint a betyárvilág idejében, mikor hátultöltős puskákkal terítették le az áldozatokat.

A budapesti főkapitányság bűnügyi muzeuma gazdag, egyedülálló gyűjteménye 5 évtized bűncselekményeinek. Sajnos, eme ritka gyűjteményt a pusztulás veszélye fenyegeti. A pince nedvesfalu, a fényképek már elfakultak, a különböző vasból vagy érből gyártott tolvaj- és egyéb szerszámok rozsdásak, a falakotmány korhad, az okiratok, a hamisítványok írásai, nyomtatványai elmosódtak és hiába kéri az illetékes felsőbb hatóságot, hogy az utókor számára mentsék meg a kriminológiai tudomány eme fontos és egyedülálló gyűjteményét: a magyar bűnügyi világ borzalmas, rémséges maradványait. A minisztériumban hiába reklamálnak, úgy látszik, a bűnügyi muzeumot hagyják veszni...

A PERZSA SAH MAGYAR FOSZTOGATÓJA.

Öt évtized borzalmakkal, furfangos ötletekkel, vakmerő cselekedetekkel gazdag szenzációs emlékét idézzük vissza... Ott látjuk a

tolvajszerszámokat, amelyekkel ötven esztendővel és még előbb a magyar zsebtolvajoknak és betörőknek nesztora a Liebermannok, a Mamacsek dolgoztak és Feindler Ferkó, a löcslábu betörő, aki a Szezi csatorna megnyitása idejében a perzsa sah lakosztályaiba

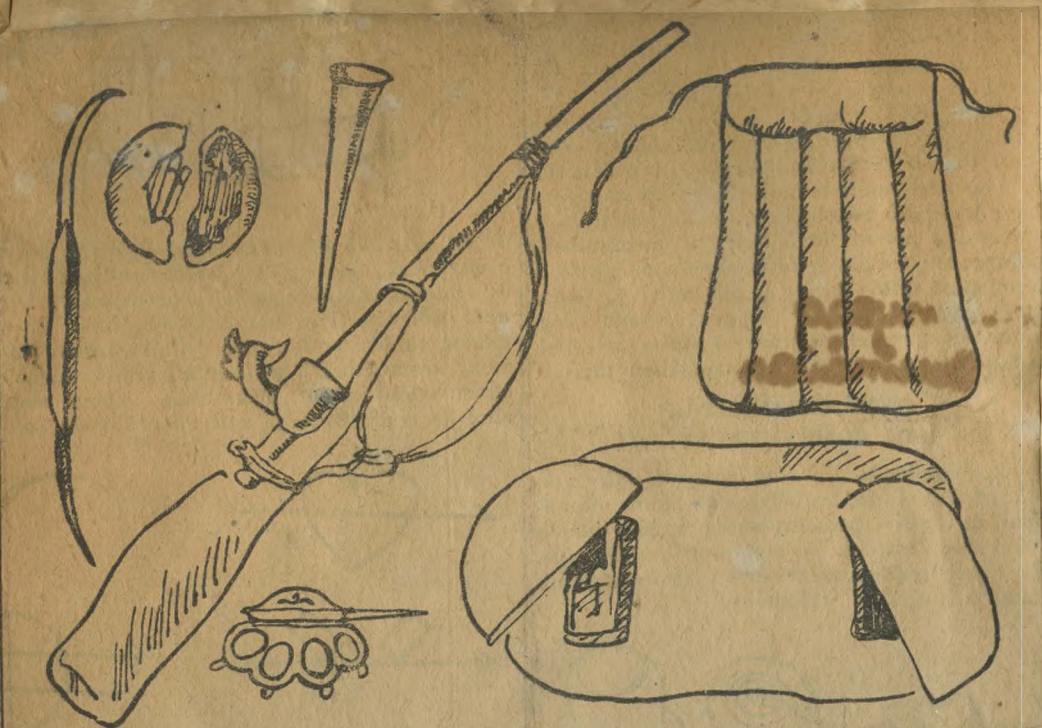
lopódzott be, kafurta vasból készült kazettáját, amelyekben a briliánsokkal, zafirokkal, türkizekkel, smaragdokkal diszített agrafok el voltak zárva. A furókészülék, a reszelők, a lukasztók, a csipőfogók, a racsi, a sarokvas, a csavarszorító, a feszítővas, amellyel a kasszát kilyukasztotta, ott diszeleg a bűnügyi muzeum egyik szekrényében. És a löcslábu Feindler hazajött Pestre és vendégül látta a világváro-

sok különböző ékszereit, akik a sah turbándiszeből kiszedték a drágaköveket, az arany- és platina foglalásokat és Páris, Brüsszel, Amsterdam legfényesebb ékszerüzleteiben ott diszelegtek a kövek és hercegasszonyoknak, pénzarisztokraták feleségeinek, barátóinak, a világ legdivatosabb kokottjainak nyakára, ujjaira, fülébe kerültek. De nemcsak Feindler dolgozott ott Alexandriában, a Szezi-csatorna megnyitó ünnepélyénél, hanem Felbermann Mózes is, a 70 év előtti zsebtolvajoknak legnagyobbja, aki mindig ott volt jelen, hol a nagyvilág leghatalmasabb urai gyülekeztek, aki be tudott furakodni a párisi Tuillerákba, a londoni Marlborough-house, a bécsi Ballplatz gobleinnel diszes termeiben és diplomata frakkban jelent meg és lopott egy életen át, míg Charlottenburgban egy főuri ünnepély alkalmával tetten nem érték. Felbermann, aki csak ujjával dolgozott, nem hagyott hátra látható, maradandó emlékeket, csak a fényképe van ott a bűnügyi muzeumban és ha ma

élnézzük, szinte hihetetlen, hogy a tipikus galíciai, rosszkülsejű ember meg tudta tévesztetni az előkelő világot és közéjük vegyülhetett.

BETYÁROK, KASSZAFURÓK ÉS PAPAKOSZTA EMLÉKEK.

Van itt még sok más emlék abból a korból, mikor a rendőrség még nagyon patriarchális

életet élt. A betyár romantika idejéből, a mult század hatvanas esztendeinek rabló korszakából csak fényképeket, a Rózsa Sándor, Savanyu Jóska, Sobri Jóska és cinkostársaik fényképeit látjuk. Az egyetlen emlék egy puska, amelyet Rózsa Sándor hordott.

A többi muzeális tárgy — a hatvanas évektől kezdve a mai napig — egymás mellé sorakozik. Legdusábban vannak képviseelve a betörők és kasszafurók társasága. A mult évszázad 90-es éveiben nagy megdöbbenést keltett szerkesztését a világban, hogy a pénzszerkevényeket új rendszer szerint feszítették fel és az új fajtájú kasszafurószerszámoknak még a legkomplikáltabb és legvastagabb páncéllemezekkel ellátott Wertheim-kassza sem tudott ellenállni. A kasszafurók munkájukat Brüsszelben kezdték s mialatt a belga rendőrség hiába kutatott utánuk, már Berlinben dolgoztak, egy hétre rá Lipcsében, nemsokára Bécsben adtak életjelt magukról és kirándulást tettek Budapestre is. Itt a Váci-utcában lévő Véry-féle nagytözs-

dét, később egy koronaherceg-utcai ékszerészt fosztottak ki. Itt sem állottak meg. Konstantinápolyban egy bankházat tisztelték meg nem nagyon szívesen látott vendéglátásukkal. Az egész világ rendőrsége kereste őket, s végül az egész világ föllélekzett, mikor itt Budapesten sikerült őket elfogni.

Vezérük volt Papakosztá. Budapesten hónapok szobában szállt meg és mialatt ő távol volt lakásáról, a háziasszonyának lánya kíváncsiságból bepislogott a szobába, hol a szép férfi lakott, az ágy alatt volt a bőröndje. A lány úgy vélte, hogy a férfi, aki tökéletes gentleman benyomását keltette és dús gazdag embernek látszott, bőröndjében lesznek a szerelmi kalandokból származó emlékek, nagyvilági kokottok fényképei. Mikor a bőröndöt a kezébe fogta, csörömpölést hallott. Angol zárral volt ellátva a bőrönd, így nem nyithatta ki. A bőr felületén át fogdosta a belső tartalmát és ösztönszerűleg arra eszmélt, ez lesz a nemzetközi kasszafurók egyike, a nagy betörő, aki néhány hónap alatt milliókat és milliókat lopott össze.

A lány kitünő tippet adott a rendőrségnek, Papakosztával együtt hurokra került Affendákis Periklesz, Risztics görögökből, örményekből álló nemzetközi banda, amely Londonban gyártott kasszafuró készülékeket. Ezeket mind itt lehet látni a bűnügyi muzeumban.

Láthatjuk ott a Wertheim-kasszának fölfeszített, kiállózott falát. És Papakosztáék, akik egytől-egyig régóta a váci, részint a nagyenyedi fegyházban pusztultak el, nemsokára méltó társakra akadtak. Salzer Antal és társai tanultak Papakosztáéktól. E magyar betörők meglegelték a görögök nemzetközi hírű nevét és a Papakosztá-féle szerszámokat javították és itt Budapesten se szeri, se száma nem volt a kasszafurásoknak, míg Szegeden el nem fogták őket.

AKI A SAJÁT KASSZÁJÁT FURTA KI.

A bűnügyi muzeumnak diszei a különböző feltört lakatok gyűjteménye, a tolvajkulcsoknak ezrei, de mind fölött a legnagyobb érdekföldéssel találkozunk egy Drill-furó, 5 furóval, amelyet dr. Tomka Samu budapesti fülörvos használt. Ő törte fel saját Wertheim-kasszáját, hogy a 250.000 koronányi biztosítási ösz-

szegét megkapja. Dr. Tomka, aki a főváros legkeresettebb fülörvosainak volt egyike, eltöszdézte a vagonát és hogy könnyű szerrel pénzhez juthasson, az Andrássy-uton lévő lakásában fölhasította képét, értékes fülpreparátumait törte össze. De Bérczi Béla rendőrtanácsos, aki a 90-es évek legnagyobb bűnügyeinek nyomozásainál hihetetlen nagy sikereket ért el, Tomkát gyanúsította a betöréssel és aznap, mikor Tomkáért detektívek mentek, hogy Bérczi elé vessétek, Tomka a lakásával szemközt lévő Haggemmacher-féle palota negyedik emeletére szaladt fel és onnan dobta le magát a mélységbe.